

Norsk Muntlig Hjelpearke – 10. klasse

Muntlig-praktisk eksamen — LK20

Eksamenens oppbygning

Forberedelsesdel (48 timer)

- Du får oppgaven 48 timer før eksamen
- Alle hjelpemidler er tillatt
- Kan bruke internett, bøker, notater
- Kan få hjelp av andre
- Lag grundige notater/manus

Eksamensdagen

- **Presentasjon:** ca. 10 minutter
- **Samtale:** ca. 10–15 minutter
- Kan bruke stikkord/notater
- Kan bruke digitale presentasjoner
- Sensor og lærer er til stede

Presentasjonsteknikk

Struktur

1. **Innledning** (1–2 min)
 - Fang oppmerksomheten
 - Presenter tema/problemstilling
 - Gi oversikt over innholdet
2. **Hoveddel** (6–7 min)
 - 2–3 hovedpunkter
 - Ett poeng om gangen
 - Bruk eksempler og sitater
3. **Avslutning** (1–2 min)
 - Oppsummer hovedpoeng
 - Trekk konklusjon
 - Åpne for refleksjon

Gode innledninger

- Start med et spørsmål
- Bruk et slående sitat
- Fortell en kort historie
- Presenter et overraskende faktum
- Vis et bilde eller klipp

Overganger

- “Nå skal jeg gå videre til...”
- “Dette bringer meg til...”
- “Et annet viktig poeng er...”
- “La oss se nærmere på...”
- “Til slutt vil jeg...”

Muntlig tekstanalyse

Novelleanalyse

- **Handling** – kort oppsummering
- **Personer** – hovedperson, utvikling
- **Miljø** – tid, sted, stemning
- **Synsvinkel** – hvem forteller?
- **Virkemidler** – språk, symboler
- **Tema** – hva handler det egentlig om?
- **Tolkning** – din forståelse

Diktanalyse

- **Form** – strofer, rim, rytme
- **Lyrisk jeg** – hvem snakker?
- **Billedspråk** – metaforer, symboler
- **Stemning** – hvilken følelse?
- **Tema** – hovedbudskap
- **Les høyt** – vis forståelse med stemme

Sakprosa/retorikk

- **Sender** – hvem kommuniserer?
- **Mottaker** – hvem er målgruppen?
- **Budskap** – hva vil de formidle?
- **Etos** – troverdighet
- **Patos** – følelsesappell
- **Logos** – logiske argumenter
- **Virkemidler** – språklige valg

Sammenlignende tekster

- Finn likheter og forskjeller
- Tema, budskap, virkemidler
- Sjanger og form
- Historisk kontekst
- Bruk “mens”, “i motsetning til”

Språklige virkemidler

Billedspråk

- **Metafor** – skjult sammenligning
- **Simile** – sammenligning med “som”
- **Besjeling** – gi liv til ting
- **Symbol** – noe står for noe annet

Andre virkemidler

- **Kontrast** – motsetninger
- **Gjentakelse** – forsterker budskap
- **Ironi** – si det motsatte
- **Allusjon** – hentydning
- **Frampek/tilbakeblikk**

Samtalen med sensor

Typiske spørsmål

- “Kan du utdype dette?”
- “Hvorfor valgte du dette?”
- “Hva mener forfatteren?”
- “Hvordan tolker du...?”
- “Kan du gi et eksempel?”
- “Hva synes du selv?”
- “Ser du noen sammenhenger?”

Gode svar

- Ta deg tid til å tenke
- Svar med begrunnelse
- Bruk eksempler fra teksten
- Si “det er et godt spørsmål”
- Innrøm hvis du er usikker
- Koble til det du har sagt

Hvis du står fast

- “Kan du gjenta spørsmålet?”
- “La meg tenke litt...”
- “Jeg er ikke helt sikker, men...”
- “Det har jeg ikke tenkt på, men...”
- Prøv å koble til noe du kan

Kroppsspråk og stemme

Kroppsspråk

- Stå/sitt stødig og avslappet
- Hold blikkontakt med sensor
- Unngå å fikle med ting
- Bruk hendene naturlig
- Smil når det passer
- Ikke stirr ned i manus

Stemmebruk

- Snakk tydelig og høyt nok
- Varier tempo – ikke for fort
- Bruk pauser for effekt
- Legg trykk på viktige ord
- Unngå “eh” og “liksom”
- Pust rolig

Nervøsitet

- Pust dypt før du starter
- Husk: sensor vil deg vel
- Fokuser på innholdet
- Det er lov å være nervøs
- Øv mye på forhånd

Forberedelse (48 timer)**Dag 1: Forstå oppgaven**

- Les oppgaven flere ganger
- Understrek nøkkelord
- Hva skal du gjøre?
- Hvilke tekster skal brukes?
- Lag tankekart

Dag 1–2: Research

- Les tekstene grundig
- Marker viktige passasjer
- Søk bakgrunnsinformasjon
- Ta notater underveis
- Finn gode sitater

Dag 2: Lag presentasjon

- Lag disposisjon
- Skriv stikkord (ikke fullt manus)
- Lag eventuelle lysbilder
- Ikke for mye tekst på slides
- Øv på fremføringen

Kvelden før

- Øv hele presentasjonen
- Ta tiden
- Øv foran noen
- Forbered deg på spørsmål
- Legg deg tidlig!

Digitale hjelpemidler**Presentasjonsverktøy**

- PowerPoint / Google Slides
- Canva / Prezi
- Keynote (Mac)

Gode lysbilder

- Maks 3–5 punkter per slide
- Store, leselige fonter
- Relevante bilder
- Enkel bakgrunn
- Ikke les fra slidene!

Andre hjelpemidler

- Lydklipp / video
- Bilder fra tekster
- Tankekart
- Tidslinje
- Sitatkort

Vurderingskriterier**Faglig innhold**

- Svarer på oppgaven
- Viser tekstforståelse
- Bruker fagbegreper
- Gir gode eksempler
- Tolker og reflekterer
- Viser selvstendighet

Kommunikasjon

- Tydelig struktur
- God formidling
- Blikkontakt
- Tilpasset språk
- Engasjement

Samtalen

- Svarer relevant
- Utdyper og begrunner
- Reflekterer selvstendig
- Kobler til fagstoff
- Viser bredde i kunnskap

Sjekkliste før eksamen**Innhold**

- ☐ Svarer på alle deler av oppgaven
- ☐ Bruker fagbegreper riktig
- ☐ Har relevante eksempler/sitater
- ☐ Kan forklare egne tolkninger
- ☐ Har tidsriktig lengde (ca. 10 min)

Presentasjon

- ☐ Tydelig innledning
- ☐ Logisk oppbygning
- ☐ God avslutning
- ☐ Stikkord, ikke fullt manus
- ☐ Øvd minst 3 ganger

Teknisk

- ☐ Lysbilder fungerer
- ☐ Eventuelle klipp virker
- ☐ Backup av presentasjon
- ☐ Vet hvor eksamen er

Nyttige fagbegreper**Litterære begreper**

- Motiv – konkret hendelse/element
- Tema – abstrakt hovedtanke
- Budskap – hva vil teksten si?
- Synsvinkel – hvem ser/forteller?
- Komposisjon – tekstens oppbygning
- Vendepunkt – når noe endres

Retoriske begreper

- Etos – troverdighet
- Patos – følelser
- Logos – fornuft/logikk
- Kairos – riktig tidspunkt
- Appelform – måte å overtale på

Nyttige setningsstartere

- “I denne teksten ser vi...”
- “Forfatteren bruker...”
- “Dette kan tolkes som...”
- “Et viktig virkemiddel er...”
- “Sammenlignet med... så...”
- “Min tolkning er at...”
- “Dette viser at...”

Tips**Det som imponerer**

- Selvstendig tolkning
- Engasjement for stoffet
- Koble tekster sammen
- Bruke fagspråk naturlig
- Reflektere kritisk
- God formidlingsevne

Vanlige tabber

- Lese opp fra manus
- For kort presentasjon
- Ikke svare på oppgaven
- Glemme å tolke
- Bare gjenfortelle handling
- Svare “vet ikke” for fort

Husk!

- Du kan stoffet ditt
- Sensor heier på deg
- Vis hva du kan
- Vær deg selv
- Det går bra!